

Kaupunginhallitus
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen versio.

Diaarinumero: HEL 2020-003279

Asia: Vammaisneuvoston lausunto valtuutettu Mari Rantasen talousarvioaloitteeseen vammaisten sosiaalityön resursseista

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien vammaisten sosiaalityön riittäviä resursseja palvella asiakkaita yksilöllisesti ja laadukkaasti.

Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että vammaisten sosiaalityöhön varataan riittävät henkilöstöresurssit toteuttaa asiakaslähtöistä vammaispalvelua. Vammaisneuvosto kannattaa valtuustoaloitteen esitystä, että Helsinki tarkastelee vammaissosiaalityön käytössä olevia henkilöstöresursseja ja lisää vammaistyöhön sosiaalityöntekijöitä siten, että he pystyvät palvelemaan asiakkaita nykyistä yksilöllisemmin, nopeammin ja laadukkaammin.

Vammaisneuvosto on syvästi huolissaan nykyisestä vammaisten sosiaalityön kohtuuttomasta työtilanteesta, joka johtuu työntekijäkohtaisesta isosta asiakasmäärästä, jossa vammaispalveluiden yksi sosiaalityöntekijä saattaa joutua vastaamaan samanaikaisesti usean sadan asiakkaan palveluista. Se on vammaissosiaalityöntekijöille kohtuuton työtaakka selviytyä laaja-alaista osaamista vaativasta työstä. Talentian henkilöstömitoitussuositus työikäisten palveluissa on korkeintaan 35–50 asiakasta / sosiaalityöntekijä tai -ohjaaja.

Henkilöstömäärän riittävyyden varmistamisen ohella vammaisten sosiaalityössä tulee varmistaa työn hyvä organisointi, johtamisosaaminen, työtapojen uudistaminen sekä parempi sähköisten palvelujen ja teknologian hyödyntäminen. Sosiaalityöntekijöiden työskentelyolosuhteiden muutos avokonttoriympäristöön on osaltaan vaikeuttanut vammaissosiaalityössä yksilöllisen ja luottamuksellisen asiakastyön toteuttamista.

Vammaispalvelujen asiakastyön kuormittuneisuus näkyy asiakkaille sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuutena sekä niin, että työntekijöitä on vaikea tavoittaa ja asiakaskohtaamisten määrä ja laatu eivät ole riittäviä. Tilanne on kestämaton, jos sosiaalityöntekijällä ei ole aikaa perehtyä vammaispalvelun asiakkaan tarvitseman palvelun päätöksen valmistelun yhteydessä asiakkaan todelliseen tilanteeseen ja yksilöllisiin tarpeisiin.

Erityisesti vammaispalvelujen sosiaalityön Itä-Helsingin alueen vammaispalvelun työntekijät joutuvat tekemään kiireessä vain kielteisiä päätöksiä, koska heillä ei ole aikaa tarkastella hakijan yksilöllistä tarvetta ja kokonaisvaltaista elämäntilannetta. Vammaisilla asiakkailla ja heidän läheisillään on muista

useammin suurempi tarve saada sosiaalityön yksilöllistä palveluneuvontaa, jos heillä on rajoitteita löytää itse tarvitsemaansa tietoa.

Vammaisten sosiaalityön ammattilaisten osaaminen ja asiakkaiden palvelujen tarpeen arviointityö ei saa rajoittua vain kaupungin pysyväisohjeiden toteuttamiseen. Sosiaalityön ammattilaisilla tulee olla aikaa ja mahdollisuus työskennellä asiakkaan kanssa yksilöllisesti. Nykyisillä resursseilla työntekijät pystyvät tuottamaan vain massaratkaisuja ja liukuhihnapäätöksiä, koska kunkin työntekijän alueellisen vastuun piirissä on liian paljon monialaista osaamista vaativia asiakkaita. Vammaisten asiakkaiden oikeuksien toteutuminen ei saa riippua hänen resursseistaan hakea oikeuttaan muutoksenhaun ja palveluista valittamisen kautta. Oikaisuvaatimusten käsittely vie paljon resursseja myös kaupungin hallinnolta.

Vammaisten sosiaalityössä tarvitaan resursseja tehdä myös etsivää ja rakenteellista sosiaalityötä. Yksilöllisen sosiaalityön palvelut täydentävät ja paikkaavat kaupungin yleisten palvelujen toimimattomuutta. Esimerkiksi eri tavoin vammaisten kaupunkilaisten liikkumisen tukemiseen tarvitaan laajempia, esteettömiä ja rakenteellisia liikkumisen ratkaisuja erityislakien mukaisten kuljetuspalvelupäätösten lisäksi. Helsingin kaupungin tulee liikkumisohjelman toteuttamiseksi tarjota esteetöntä ja moninaisia liikennettä sekä helppoa liikkumista edistäviä keinoja kaupunkilaisille, joilla on liikkumisen vaikeuksia.

Vammaisneuvosto edellyttää, että riittävällä resursoinnilla vahvistetaan vammaisten sosiaalityössä tarvittavaa rakenteellisen sosiaalityön otetta ja lisäksi tuetaan asiakkaan asemaa, osallisuutta omassa asiassaan ja itsemääräämisoikeuden toteutumista palveluprosessien kaikissa vaiheissa.

Helsingin kaupungin terveys-, kuntoutus-, sosiaali- ja vammaispalvelujen asiakaslähtöisillä palvelukokonaisuuksilla ja -prosesseilla on merkittävä rooli edistää kaupunkistrategian tavoitetta ehkäistä eriarvoistumiskehitystä. Vammaissosiaalityön tehtävänä on tukea, että kaupungin sosiaalisesti kestävässä kehittämisessä kukaan ei jäisi jälkeen. Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että maailman toimivimmassa kaupungissa asiakkaille tarjotaan tehokkaasti eriarvoisuutta kompensoivia monialaisia ratkaisuja.

Helsingissä, 9.6.2020

Helsingin vammaisneuvosto

Justus Mollberg
puheenjohtaja

Tiina Lappalainen
sihteeri